

การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
An Adaptation to The New Normality of Monks in
Theravada Buddhism

Thongchan Vilaiphone¹, รวีโรจน์ ศรีคำภา², พระสมุห์อนุสรณ์ กิตติวัฒนโธ³
Thongchan Vilaiphone¹, Raweeros Sricomepha², Phrasamu Anusorn Ruangpanyarat³

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹,
วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²,
วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkomrajavidyalaya University¹,
Phrae Buddhist College, Mahachulalongkomrajavidyalaya University²,
Phrae Buddhist College, Mahachulalongkomrajavidyalaya University³

Email: thongchai.pich@gmail.com

(Received: Jul 4, 2023; Revised: Jul 13, 2023; Accepted: Jul 20, 2023)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าจากการวิจัย “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยเกี่ยวกับการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 2. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบัน เป็นการวิจัยแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การครองตนของพระสงฆ์เพื่อให้เข้าหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ เพื่อให้ปลอดภัยจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพ และมีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรม ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขอนามัย การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร ซึ่งสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็จะทำให้เกิดความคุ้นชินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม การครองตนของพระสงฆ์ในอดีตกาลนั้นพระสงฆ์ท่านจะอยู่อย่างเรียบง่ายตามแบบจารีตประเพณีดั้งเดิม อันมีรูปแบบที่มีความเคร่งครัด และมีการปฏิบัติตามอาจารย์ที่ปาปฏิบัติในขณะเดียวกันในปัจจุบันนั้น พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติตามข้อวัตรและกิจของสงฆ์จากนั้นก็จะเป็นการศึกษาเล่าเรียน ทำให้พระสงฆ์มีภาระหน้าที่เพิ่มจากในอดีตและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือสังคม สิ่งเหล่านี้คือบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน

2. การจะดำรงความเป็นพระสงฆ์ที่เรียกว่าการครองตนให้อยู่ในสมณะสารูป โดยเอาหลักของปาราชิก 4 มาเป็นกรอบของการครองตนที่สำคัญที่สุดประการแรก คือ การประพฤติพหุภรรยาให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ตลอดชีวิต เพื่อคลายความกำหนัด มิใช่เพื่อความกำหนัด โดยละเว้นจากการเสพเมถุนธรรม และการละเว้นจากการถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ แม้เพียงทรัพย์เท่ากับห้ามาสกขึ้นไป และการพรากกายมนุษย์ หรือ

การฆ่าชีวิตของผู้อื่น และการกล่าวอวดอุตริมนุสธรรม โดยการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เป็นจริง ซึ่งเป็นปาราชิก คือ ลีลาบทข้อสี่ ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที

3. การครองตนตามหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสมาธิและสมาธิปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ ทางด้านกาย จิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวลได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนที่ดีงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

คำสำคัญ: ความปกติใหม่, การปรับตัว, รูปแบบ, การครองตนของพระสงฆ์

Abstract

The article presents the study results from the research. "An adaptation to the new normal of monks in Theravada Buddhism" with the objective 1. to study the doctrine and discipline on the self-reign of monks in Theravada Buddhism 2. to study the concept and pattern of the monks' adaptation to the new normal in Theravada Buddhism and 3. to propose guidelines for adapting to the new normal of monks in society. It is a documentary Research.

The research Finding

1. The reign of the monks in order to approach a new way of life in order to be safe from the spread of the COVID-19 virus, along with efforts to cure and adjust the concept, vision, management method, as well as behavior in terms of food, dress, and hygiene Education and communication—these new things have become the new normal. Until eventually, over time, it will become familiar to the point that it becomes part of the normal way of life of people in society. In the reign of the monks in the past, the monks lived in a simple way according to the traditional customs, which have a strict form, and followed the practice of the teachers at the same time in the present. Most of the monks have to follow the monastic observances and activities, then study. This makes the monks have more responsibilities than in the past, have social responsibilities, and contribute to society. These are the roles of monks today.

2. To maintain the status of a monk is called the reign of being in a monk's body. By adopting the principles of the *Pārajika 4* as the framework for self-dominance, the first and foremost being the conduct of the celibacy to be pure and complete throughout life to alleviate desire not for lust by refraining from drug use and refraining from taking things that the owner has not given even if only assets equal to five or more and the deprivation of the human body or the killing of others and boasting of *Uttarimanusadhamma* by mentioning things that are not true which is a parachute is the *Pārajika 4* that the Buddha prescribes. If any monk trespasses, they will immediately be disqualified from being a monk.

3. Living according to the *Bhāvanā 4* principles in Buddhism is of great value and benefit. can be applied in real life and able to lead a life that is both a right way of life and a

right practice for the peace of the world and society as a whole, including the importance of nature and the environment in which we live. This is to promote and develop human beings with goodness, beauty, knowledge of body, mind, and wisdom. Until being free from all suffering properly and with a good plan can be a guideline for further practice.

Keyword: The new normal, adaptation, form, monastic reign

บทนำ

พระพุทธศาสนาได้เกิดขึ้นในท่ามกลางศาสนา ลัทธิ และหลากหลายทางความเชื่อของสังคมอินเดียในสมัยนั้น เมื่อมีผู้ได้ฟังพระสัทธรรมคำสอนของพระพุทธองค์แล้วเกิดความเลื่อมใสยอมตนเป็นสาวก และได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อมีกุลบุตรผู้เข้ามาบวชเป็นภิกษุจำนวนมากขึ้น การประพฤติปฏิบัติตนของท่านเหล่านั้นจึงแตกต่างกัน ซึ่งกฎหมายและขนบธรรมเนียมของภิกษุนี้ เรียกว่าพระวินัย คือประมวลพุทธบัญญัติเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตและวิธีดำเนินงานกิจการต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ และพระภิกษุณีสงฆ์ พระวินัยซึ่งเป็นพุทธบัญญัตินี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ อาทิพรหมจริยกาสิกขา และอภิสมัจจาริกาสิกขา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 110) คำว่า อาทิพรหมจริยสิกขา คือหลักการศึกษาด้านฝ่ายบพบัญญัติ หรือข้อปฏิบัติซึ่งเป็นส่วนเบื้องต้นของพรหมจรรย์ของสงฆ์ สำหรับป้องกันความประพฤติเสียหายอันเป็นอาบัติหนัก ได้แก่ อาบัติปราชิก เป็นต้น คือสิกขาบททั้ง 227 ข้อ ที่มาในพระปาติโมกข์ ข้อปฏิบัติดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ภิกษุต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นอาจเป็นเหตุเคลื่อนจากสมณเพศ คือขาดจากความเป็นภิกษุได้ ส่วนอภิสมัจจาริกาสิกขา คือหลักการศึกษาด้านฝ่ายขนบธรรมเนียมที่จะชักนำความประพฤติ ความเป็นอยู่ของภิกษุสงฆ์ให้ตั้งงามมีคุณค่ายิ่งขึ้นไป (ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ, 2559 : 22)

เมื่อสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมไปถึงเป็นยุคที่ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มาจากทางอากาศ อาหาร และอาารมณ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ต้องมีการปรับตัวในการครองตนตามวิถีความปกติใหม่ ซึ่งดูเหมือนว่าจะขัดแย้งกับวิถีการครองตนตามพระวินัยดั้งเดิม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการครองตนตามพระธรรมวินัยตลอดไปจนถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น กระแสของสื่อออนไลน์ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น ทำให้พระสงฆ์ต้องปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินชีวิตจำนวนมาก การขาดแคลน ความกลัวในโรคร้าย ความคับแค้นใจในชีวิตที่อาจไม่มีหนทางรอด จึงต่างระดมสร้างกิเลสขึ้นมาปิดกั้นตัวเองด้วยความเห็นแก่ตัว ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมเพิ่มมากขึ้น กลายเป็นทุกข์หนักของคนในสังคม' นอกจากนี้ยังต้องพยายามไขว่คว้าหาสิ่งที่เรียกว่า ความสุข แต่ความสุขที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนในสังคมมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีปราศจากการเบียดเบียน ปราศจากกิเลสตัณหา ที่ครอบงำและสั่งสมพอกพูนกันมานานในจิตใจของมนุษย์

จากสภาพปัญหาของบริบททางสังคม ทำให้เกิดการเรียกวิถีการดำเนินชีวิตแบบ New Normal หรือที่เรียกว่าความปกติใหม่ ฐานชีวิตใหม่ เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่พระสงฆ์ในสังคมไทยคุ้นเคยอย่างเป็นปกติ และเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องมีการปรับตัวการครองตนสู่ความปกติใหม่ ซึ่งอาจประกอบไปด้วยวิถีคิด วิธีการเรียนรู้ วิธีการสื่อสาร และวิธีการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตแบบใหม่ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันที่อาจเกิดขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้นได้ตลอดเวลา โดยการธำรงรักษาวิถีพระวินัยดั้งเดิม ผสมผสานกับวิถีความปกติใหม่ได้

อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเรื่อง รูปแบบการปรับตัวสู่ความเป็นปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่าการครองตนของพระสงฆ์หลักพระธรรมวินัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเป็นอย่างไร และรูปแบบการปรับตัวสู่ความเป็นปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมเป็นอย่างไร ตลอดจนผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยเกี่ยวกับการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก และอรรถกถา และชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือเอกสาร บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระครูปลัดสุวัฒน สุวฑฒโน และ พระปัญญาธรรมากร ได้ศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19” ผลการศึกษาพบว่า เพื่อยืนยันได้ว่าความสุขในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19 โดยทั่วไปจะต้อง ขึ้นอยู่กับคนและความประพฤติก่อกระทำออกไปเท่านั้น ที่จะเป็นตัวชี้วัดและประเมินผลได้ตาม หลักเกณฑ์ของการประกอบความดี จึงขอยกหลักเวลาสารัชชกรณธรรม คือธรรมที่ทำให้เกิดความ กล้าหาญในการประกอบความดีเพื่อความ สุข 5 ประการ คือ

1. สัทธา ความเชื่อ คือ ให้เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่ออย่างมีเหตุมีผล ไม่เชื่อข่าวลือ ไม่เชื่อข่าวโคมลอย ไม่เชื่อเรื่องภูเขื่อน เป็นบุคคลต้นข่าว เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ คือเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และต้องเป็นสัทธาที่สัมประยุตด้วย ปัญญา หมายถึง ฟังมาแล้วให้ใช้ปัญญาตรวจสอบข้อมูลให้ถี่ถ้วนรอบครอบ

2. ศีล คือ ความสำรวมระวังในการรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อยเป็นปกติ ทั้งพูดและทำ เพราะศีลแปลว่า เย็น ถ้าทำแล้วผลออกมาอยู่ร้อนนอนทุกข์ ตัวอย่าง เช่น มือปิ่นรับจ้าง พ่อค้ายาเสพติด หรือมิฉฉาชีพทุกจำพวกไม่อาจนอนเป็นสุขอยู่กับที่กับคนรักภายในครอบครัวได้โดยตลอด เพราะต้องคอยหลบหนีสืบเปลี่ยนที่พักที่อาศัยไว้หลักแหล่งไม่มีความร่มเย็น ได้เงินจากค่าจ้าง แต่ต้องเหินห่างจากครอบครัวเพราะกลัวว่าจะถูกจับกุม

3. พหุสัจจะ คือ ความเป็นผู้ศึกษามาก เป็นพหุสูต เพราะการศึกษาย่อมทำให้คนมีการพัฒนาดีขึ้น มีวิสัยทัศน์ มีมุมมองในการวิเคราะห์ปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ด้อยการศึกษา การศึกษาจะช่วยย่นระยะทางแห่งการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ถ้าไม่ศึกษาก็จะต้องเสียเวลาในการแก้ปัญหาชีวิตอยู่ร่ำไป ซึ่งในช่วงชีวิตนี้คนเหล่านั้นอาจจะต้องล้มหายตายจากไปเสียก่อน ก่อนที่จะแก้ปัญหาวินัยได้สำเร็จ ปราชญ์หลายท่านเปรียบเทียบไว้ว่า การศึกษาคือขุมทรัพย์ การศึกษาคือ เสบียงคลัง และการศึกษาคืออริยทรัพย์อันประเสริฐ เป็นต้น

4. วิริยารัมภะ คือ การปรารภความเพียร หลักเกณฑ์ในการประกอบความดีนอกจากจะมี สัทธา-ศีล-พหุสัจจะแล้ว ต้องเพียรพยายามบ่อด้วย คือ ขยันหมั่นเพียรในสัจจะที่ให้เนื่องนิตย์ต้องทบทวนย้าคิด ย้าทำ ย้าจำ และนำมาปฏิบัติให้ถูกต้องยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะอุปนิสัยของคนเรามักจะคิดและทำได้สละพัน แต่ถ้ามีการ

ทบทวนบ่อย ๆ ความผิดพลาดบกพร่องที่เกิดก็จะได้รับการแก้ไขให้ เป็นปกติ เพราะ Nobody is perfect ไม่มีใครที่จะสมบูรณ์แบบในทุก ๆ เรื่อง สิ่งที่จะเป็นตัว ตรวจสอบและกันไม่ให้เกิดความบกพร่องผิดพลาดได้ คือ วิทยารัมมะ คือเพียรพยายามบ่อย ๆ ดังมี คำกล่าวที่ว่า “เมื่อมีศรัทธาและศีลเป็นองค์ประกอบความดี ในหน้าที่การงานอยู่อย่างสม่ำเสมอแล้ว ไชร์... โฉนเลยความชั่วจะมีช่องทางเข้ามาใกล้กลายเป็นได้”

5. ปัญญา คือ ความรอบรู้สิ่งที่ควรรู้ จะสังเกตเห็นหลักจริยศาสตร์ตามแนวพุทธศาสนาได้ เสมอว่า หลักธรรมหมวดใดก็ตามถ้าขั้นต้นด้วย สัทธา จะปิดท้ายด้วย ปัญญา เสมอ ซึ่งปัญญาใน จริยะข้อนี้ หมายถึง ความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ควรทราบ ควรจดจำไว้เป็นแบบอย่าง ไว้เป็นกรณีศึกษา และใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตในหน้าที่การงานที่ดีต่อไป เพราะว่าความรู้คืออาหารประเทือง ปัญญา แต่ถ้าเป็นความรู้ที่เป็นทางมิฉฉาธิฐิ ก็ให้เป็นเพียงสักแต่ว่ารับรู้โดยไม่ต้องเข้าไปคลุกคลีเพราะความรู้แนวมิฉฉาธิฐิถือว่าเป็นอกุศลเป็นผลแห่งบาป เช่น เรื่องอบายมุขต่าง ๆ เรื่องการคดโกงทุจริตต่อ หน้าที่ เอาจัดเอาเปรียบ ก่อศัตรูผูกแรงแฆหาตยาบาท จนกลายเป็นแผนการชั่วร้าย ที่คอยห้าห้า หัน ประหัตประหารกันจนเป็นลานมิตส์ญญ ที่ต้องพลัดด้วยเลือดเนื้อและชีวิตโต้ตอบกันไปมา ไปชนะแล้วยอมก่อเวร ปัญญาตัวนี้ถือว่าเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติมิให้ ตกเป็นเบี้ยล่างทางชั่วร้ายใด ๆ ได้อย่างประเสริฐ (พระครูปลัดสุวัฒน สุวฑฒโน และพระปัญญารัตนากร, 2563 : 120-121)

พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ ได้ทำการศึกษา “แนวทางการปรับตัวการบริโภคปัจจัย 4 ของพระสงฆ์เขต อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” ผลการศึกษาพบว่า การบริโภคปัจจัย 4 ของพระสงฆ์ตามหลัก พระพุทธศาสนาเถรวาท

1. การบริโภคอาหารโดยอาศัยหลักพิจารณาเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของคุณค่าของอาหารให้ถ่องแท้ก่อนที่จะบริโภค สำหรับพระภิกษุสงฆ์ก่อนจะฉันหรือบริโภคอาหารจะต้องรู้จักพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้เห็นคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคอาหาร ทำให้พระภิกษุสงฆ์สามารถดำรงชีพตามความสามารถอย่างเหมาะสม ไม่ประมาทหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ เป็นอยู่อย่างมีสติและสัมปชัญญะ โดยสามารถพิจารณาแยกแยะถึงความคุณค่าแท้และคุณเทียมจากการบริโภคอาหาร

2. ที่อยู่อาศัยหรือเสนาสนะควรมีความยินดีในที่อยู่ของตนไม่ว่าจะเลวหรือประณีตที่มีขนาดเล็กไม่หรูหรา ไม่สวยงามเหมือนชาวบ้านมีความพอใจยินดีในเสนาสนะของตนตามฐานะและพรษาที่ท่านจัดให้เป็น ที่ตามธรรมชาติจะกล่าวว่าคุณค่าที่อยู่ว่ามีความดีนกล้วมากเรื่องวงวนอนคงจะไม่จะมีมีแต่การเจริญภาวนาเพิ่มความเพียร ทำให้พระภิกษุสงฆ์ไม่ต้องลำบากเหมือนแต่ก่อนและทำให้มีเวลามากขึ้นในศึกษาและปฏิบัติธรรมเป็นอย่างดี

3. การใช้จีวรในทางพระพุทธศาสนาถือว่ามีสำคัญและมีความจำเป็นที่สุด เพราะว่าปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิตพึงจะต้องศึกษาให้แจ่มแจ้งตามหลักพระพุทธบัญญัติในฐานะเป็นเครื่องบริวารอุปโภคบริโภค แต่ให้บริโภคเพียงเพื่อกันแดด กันลม กันหนาวและเหลือบุง มาสัมผัส สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะ อันให้เกิดความละอาย เพื่อจะบำบัดความหนาวอันเป็นเหตุให้เกิดอาพาธประการหนึ่ง

4. การบริโภครักษาโรค หรือ บริโภคยาจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบจนมั่นใจว่าเมื่อบริโภคแล้วทุกขเวทนาในตนจะถูกระงับอย่างแท้จริง อนึ่งในเรื่องของการบริโภคคิลานเภสัชนี้มีสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งโดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการใช้ยาที่เป็นโทษแก่ร่างกายกันอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การใช้ยารักษาโรคตามหลักพระพุทธศาสนานั้นเป็นการใช้ยาเพียงเพื่อบรรเทาเวทนาและความเจ็บปวด เป็นการบริโภคเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้มิใช่บริโภคตามกระแสสมัยใหม่เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดการบริโภครักษาตามหลักพระพุทธศาสนาจึงเป็นการบริโภคโดยใช้ปัญญาให้รู้จักการบริโภคที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง (พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ และคณะ,

2563 : 16)

จางง์ ทงประเสริฐ ได้กล่าวเอาไว้ในหนังสือ “พุทธศาสนากับสังคม และการเมือง” โดยมี เนื้อหา ดังนี้ ว่าผ่านงุ่มง่าม และ อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างที่สุดของชีวิต ถ้าหากไม่มีปัจจัยเหล่านี้ก็ไม่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เรื่อง เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพ โดยสุจริตและศีลธรรมในสังคม トラบไตที่ต้องการของประชาชน ยังมีอยู่ยังมีความต้องการอยู่ ดีกินดีและมีชีวิตอย่างมีความสุข จะให้คนมีศีลธรรมเป็นไปไม่ได้ พระพุทธเจ้า ไม่ให้เทศนาสอนแก่ผู้ที่มีจิตใจฟุ้งซ่าน ไม่มีสมาธิ เพราะคนที่กำลังแสวงหาปัจจัยเหล่านั้นไม่มีความ พอดีจึงขาดสติพร้อมทั้งขาดศีลธรรมในการ ประกอบอาชีพแห่งตน แต่ก็ไม่ได้ให้บริโภคปัจจัยนั้นอย่าง ฟุ่มเฟือย ทรงสอนให้พิจารณาก่อนบริโภค ว่าบริโภค นั้นไม่ใช่เพื่อมัวเมา ไม่ใช่เพื่อเล่น แต่หาเพื่อยังชีวิตให้เป็นไปที่จะได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมหรือส่วนรวมต่อไป เท่านั้น (จางง์ ทงประเสริฐ, 2539 : 103)

กมลาค ภูวนาธิพงค์ ได้ศึกษาเรื่อง “พุทธจิตวิทยาบำบัดใจ ในสถานการณ์โควิด-19” ผลการศึกษา พบว่า เหตุโรคระบาดมีทุกยุคทุกสมัย เช่น ในสมัยพุทธกาลในเมืองเวสาลีเกิดโรคระบาด ในขณะนั้นชาวเมือง คิดว่า เกิดโรคระบาด ฝนแล้ง ขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยากล้มตายมากมาย ชากศพุกโยนทิ้งนอกเมือง พวกอมนุษย์ได้กลิ่นศพก็พากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้ตายมากขึ้นอีกด้วย สมัยนั้นพระพุทธองค์ได้ ตรัสรัตนสูตร ประกาศใช้ปิดเป่าภัยโรคระบาด การสวดมนต์ปิดเป่าภัยพิบัติด้วย “บทรัตนสูตร” ในครั้งนั้น เป็น พระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระอานนทน์น้อมเอาคุณของพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้เกิดเป็นอานุภาพขจัดปิดเป่าภัยพิบัติทั้งหลาย ยกตัวอย่างในสมัยพุทธกาล การสูญเสียบุคคลอันที่ รักของ นางปฎาจารา เป็นหญิงแม่บ้าน ดูแลลูก ครอบครัวนางไม่มีโอกาสศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิตและ โลก ขาดโอกาสการฝึกสติ เมื่อประสบการณ์เหตุการณ์สูญเสียสามี บุตรทั้ง 2 คน บิดา มารดา ในเวลาไล่เลี่ย กัน ทำให้นางโศกเศร้าเสียใจจนขาดสติ เมื่อขาดสติจิตก็ปรุงแต่งจมอยู่กับความทุกข์ ความโศกเศร้า พระพุทธ องค์ทรงเป็นกัลยาณมิตรชี้แนะแนวทางพัฒนาสติโดยตรัสว่า “จงกลับได้สติเถิด น้องหญิง” เมื่อได้นางปฎาจารา ได้รับรู้ถึงความเข้าใจ ความเห็นนอกเห็นใจ มองเห็นว่าพระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึ่งทางใจที่ดีที่สุด นางจึงได้สติ คคืนกลับมา ก็คลายความโศกเศร้าเสียใจลงได้ ความทุกข์นั้นจะเบาบางลง เมื่อมี “สติ” เป็นเครื่องคุ้มกันทาง จิตใจ ทำให้ความทุกข์เบาบาง สภาวะจิตใจมีความสมดุล ทำให้สามารถเผชิญปัญหาและวิกฤตชีวิตได้

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าได้มีการนำแนวคิดต่าง ๆ มา เปรียบเทียบประกอบกับพระธรรมวินัยที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันสังคมแตกต่างไปจากสมัยพุทธกาล อีกทั้งบริบท ทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่ของพระสงฆ์เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย วิธีการประพฤติ ปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ต้องอ่อนอ่อนผ่อนตามบริบททางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างไปจาก สมัยพุทธกาล เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหา ขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมรวมไปถึงเป็นยุคที่ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มาจาก อากาศ อาหาร และอารมณ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงทำให้วิถีชีวิตของพระสงฆ์ต้องมีการปรับตัวใน การครองตนตามวิถีความปกติใหม่ ซึ่งเหมือนว่าจะขัดแย้งกับวิธีการครองตนตามพระวินัยดั้งเดิม ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการครองตนตามพระธรรมวินัยตลอดไปจนถึงการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ทั้งนี้ทั้งนั้นพระสงฆ์ยังคงดำรงความเป็นสมณะอยู่ ซึ่งตามความหมายดั้งเดิมจริง ๆ แล้ว “สมณะ” ซึ่งหมายถึง “ผู้สงบ” หมายถึงนักบวชทั่วไป แต่ในพระพุทธศาสนา ท่านให้ความหมายจำเพาะ หมายถึงผู้ระงับบาป ได้แก่พระอริยบุคคล และผู้ปฏิบัติเพื่อระงับบาป ได้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อเป็น พระ อริยบุคคล นำเลื่อมใส นำศรัทธา มีวัตรปฏิบัติควรแก่การนับถือ แต่ความหมายของคำว่า “สมณะ” ใน พระพุทธศาสนามีความลึกซึ้งกว่าความหมายเดิมมาก เพราะผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นสมณะนั้น ต้องเป็นพระ

อริยบุคคล ตัดกิเลสค้นหา ระเบียบปฏิบัติได้ทั้งสิ้นทั้งปวง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด พระธรรมวินัยการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

- 1) ชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก และอรรถกถา
- 2) ชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือเอกสาร บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ
- 2) นำข้อมูลจากภาคเอกสารมาเรียบเรียงและวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องเสนอแนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน และเรียบเรียงข้อมูลตามวัตถุประสงค์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ โดยตีความ และโยงไปถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีสาระสำคัญของพระธรรมวินัยการครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. การครองตนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

พระสงฆ์มีพระธรรมวินัยเป็นเครื่องล่อหลอมกาย วาจา และใจ ให้มีจริยวัตรตรงดงามและมีการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อหน้าและลับหลังส่วนในการดำรงชีพเป็นผู้เลี้ยงง่าย ไม่สร้างปัญหาต่อสังคมเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนทั่วไป และอีกหน้าที่หนึ่งของพระสงฆ์คือศึกษาหาความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกอย่างแจ่มแจ้ง เพราะโลกปัจจุบันนั้นพระสงฆ์ต้องมีความรู้ถึงจะไปสอนประชาชนได้ ถ้าหากไม่มีความรู้ ไปสอนประชาชนก็ยากที่จะเป็นที่ยอมรับ เพราะพระสงฆ์นั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพระรัตนตรัย เป็นสถาบันหลักที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนา เป็นศาสนทายาทสายตรงของพระพุทธเจ้า เป็นผู้เฝ้าในบรรดาพุทธบริษัททั้ง 4 เหล่า คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ในการรักษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลมีความมั่นคงยั่งยืนตลอดไป

การครองตนของพระสงฆ์ในอดีตกาลนั้นพระสงฆ์ท่านจะอยู่อย่างเรียบง่ายตามแบบจารีตประเพณีดั้งเดิม อันมีรูปแบบที่มีความเคร่งครัด และมีการปฏิบัติตามอาจารย์ที่พาปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันในปัจจุบันนั้นพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติตามข้อวัตรและกิจของสงฆ์จากนั้นก็จะเป็นการศึกษาเล่าเรียน ทำให้พระสงฆ์มีภาระหน้าที่เพิ่มจากในอดีตและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือสังคม สิ่งเหล่านี้คือบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน

จากข้อมูลการศึกษารวบรวมในพระไตรปิฎก ผู้วิจัยพบว่า การใช้ชีวิตประจำวันจึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดด้วยการปรับตัวเข้าหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ เพื่อให้ปลอดภัยจากการระบาดเชื้อไวรัสโควิด ควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ

นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรม ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็จะทำให้เกิดความคุ้นชินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดนั้นจะปรากฏอยู่ใน 2 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการศึกษา การบริหารการปรับตัวด้านการศึกษา เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัท การแก้ปัญหาอย่างเข้าถึงเข้าใจต้องผ่านกระบวนการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาจิตใจ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทุกด้านของพุทธบริษัท ให้เกิดเป็นความรู้จากปัญญา และนำความรู้จากการศึกษาไปถ่ายทอด สื่อสาร และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ผิดเพี้ยน ซึ่งในสังคมปัจจุบันต้องยอมรับว่า เป็นเรื่องยากที่พุทธบริษัท 4 จะคำนึงถึงจุดนี้ และไม่ได้สนใจต่อการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ทำให้เกิดผลกระทบต่อความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ดังนั้น คณะสงฆ์จึงต้องมีความกวดขันในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้เป็นรูปธรรมชัดเจนได้มากที่สุด

2) งานด้านการเผยแผ่ของคณะสงฆ์ถือว่ามีความสำคัญมาก การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีจะเป็นการวางรากฐานของพระพุทธศาสนาให้มั่นคง ลดความเสี่ยงในด้านความศรัทธาและความเชื่อมั่นของพุทธศาสนิกชน การเผยแผ่ธรรมะในปัจจุบันมีหลายวิธี ได้แก่ การเทศนาธรรม ปาฐกถาธรรม อภิปรายธรรม สนทนาธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐานและการใช้สื่อประกอบการสอนธรรมะจะเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับ การเทศนาสั่งสอนประชาชน เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่พระสงฆ์และคณะสงฆ์ ถือเป็นกิจการที่สำคัญที่สุดจุดหมายของการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมประการหนึ่ง คือความรู้ความสามารถในการที่จะนำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปสู่ประชาชนหรือการเผยแผ่เอง คณะสงฆ์ไทยเคยจัดให้มีโรงเรียนพระธรรมกถา ภิกษุสงฆ์ที่เทศน์ดี จะได้รับการยกย่องมาก ปัจจุบันมีบางวัดสอนวาทศิลป์ในหลักสูตรการศึกษาภิกษุสงฆ์สามเณร ก็เป็นการส่งเสริมภิกษุสามเณรให้มีความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นหัวใจหลักในการประกาศพระพุทธศาสนา ให้มีความมั่นคงถาวรนั้น นับว่าได้ตามพุทธประสงค์ที่ทรงส่งสาวกประกาศพระพุทธศาสนาในเบื้องต้นแห่งพุทธกาล และเอื้อเพื่อต่ออกฏ ระเบียบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ไทยเป็นอย่างยิ่ง และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญของพระสงฆ์เพราะว่าพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นจะต้องมีความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีการนอกเหนือจากความรู้ด้านหลักพุทธธรรม จึงจะสามารถทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นการเผยแผ่ คำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยการอบรม สั่งสอนธรรมให้แก่พระสงฆ์สามเณร ให้แก่พุทธศาสนิกชน เพื่อเป็นการยังศรัทธาของพุทธศาสนิกชนให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. รูปแบบการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

การครองตนของพระสงฆ์นั้นจะต้องอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย ที่พระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธานุญาต การบัญญัติปาราชิกสิกขาบทข้อแรกนับว่าสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมและหลักการของศาสนาสำคัญครั้งพุทธกาลที่กำหนดให้นักบวชต้องเว้นขาดจากการมีเพศสัมพันธ์ ปาราชิกสิกขาบทที่ 2 และที่ 3 อนุโลมตามหลักปฏิบัติของสังคมที่เจริญแล้วทั้งหลายพระแม่แต่ในสังคมคฤหัสถ์ก็มีการห้ามลักทรัพย์และห้ามฆ่ามนุษย์ส่วนปาราชิกสิกขาบทที่ 4 มุ่งป้องกันสังคมจากการถูกหลอกลวงโดยผู้อวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน พระพุทธเจ้าทรงเรียกภิกษุผู้อวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตนว่าเป็นยอดมหาโจรในโลก เพราะบริโภคน้ำข้าวของประชาชนด้วยอาการแห่งขโมย การปฏิบัติเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ เพื่อป้องกันความประพฤติเสียหาย และ

วางโทษแก่ภิกษุหรือภิกษุณีผู้ล่วงละเมิดโดยปรับอาบัติหนักและเบา และอภิษมาจาริกาสึกษา หลักการศึกษาอบรมในฝ่ายชนบธรรมเนียนเกี่ยวกับมรยาทและความเป็นอยู่ที่ดีงาม สำหรับชักนำความประพฤติความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ให้ดีงาม มีคุณค่า นำเลื่อมใสศรัทธายิ่งขึ้นไปเหตุผล มูลเหตุหรือวัตถุประสงค์แห่งพระพุทธบัญญัติได้แก่ เพื่อความเห็นชอบร่วมกันแห่งสงฆ์ เพื่อความอยู่อย่างผาสุกแห่งสงฆ์ เพื่อช่มบุคคลผู้หน้าด้านเพื่อภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักอยู่อย่างผาสุก เพื่อขจัดเรื่องเสื่อมเสียในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเรื่องเสื่อมเสียในอนาคต เพื่อชนที่ยังไม่เกิดความเลื่อมใสได้เกิดความเลื่อมใส เพื่อคนที่เลื่อมใสแล้ว ให้เลื่อมใสยิ่งขึ้น เพื่อพระสัทธรรมตั้งมั่นอยู่นาน และเพื่ออนุเคราะห์ หรือรักษาพระวินัย พระพุทธเจ้าไม่ทรงมีพระพุทธบัญญัติไว้ล่วงหน้า แม้ว่าพระพุทธองค์ทรงทราบเหตุการณ์ทั้งปวง พระนาคเสนทูลถวายชนาพระเจ้ามีลินท์ว่า เช่นเดียวกับแพทย์ผู้ชำนาญการรักษาโรคย่อมจะให้อาการของโรคปรากฏขึ้นก่อนไม่ให้อาการในเวลาปกติซึ่งยังไม่มีโรคเกิดขึ้น ทรงทราบดังนั้นพระพุทธองค์มีพระหฤทัยทรงอนุเคราะห์ จึงมิได้ทรงมีพระพุทธบัญญัติไว้ก่อน ต่อเมื่อมีควเสียหายเกิดขึ้นในหมู่ภิกษุภิกษุณี จึงได้ทรงมีพระพุทธบัญญัติ

การครองตนตามหลักของภาวนา โดยภาพรวมหมายถึงการพัฒนาและอบรมตนเองให้ตั้งอยู่ในสุจริตธรรมและกุศลธรรม การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบของสังคมที่ดีงาม การไม่ประพฤติทุจริตธรรม การพัฒนาจิตใจให้มีคุณภาพจิต สมรรถภาพจิตที่ดีและสุขภาพจิตที่ดี การพัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมะ การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองตลอดถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและไม่เดือดร้อน การนำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมได้อย่างปกติสุขและยังได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความดีอยู่อย่างผาสุกอีกด้วย นับเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสื่อมถอยทำตนให้ตั้งอยู่ในความดีเป็นเบื้องต้นก่อน รู้จักวิธีคุ้มครองรักษาอินทรีย์ รู้จักประมาณในการบริโภคและรู้จักเพิ่มพูนสิ่งสมบ่าเพ็ญความเพียร เพื่อทำตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะถ้ายังไม่สิ้นกิเลสอาสวะ มนุษย์ก็จำเป็นต้องพัฒนาตนเองจนกระทั่งบรรลุถึงปรมาตลประโยชน์สูงสุด คือ ความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงจากความเป็นปุถุชนสู่อริยะชนต่อไป จึงจักเป็นผู้พัฒนาตนดีแล้วและเป็นแสงสว่างของตนเอง คือสร้างที่พึ่งถาวรอย่างที่ไม่ใคร ๆ ก็สร้างที่พึ่งอันหาได้ยากนี้ทำให้ไม่ได้เลย จุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้ความสำคัญในการพัฒนาชีวิตจะได้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ไม่ประมาทในการทำกิจการ โดยผ่านกระบวนการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องได้ผลดี

3. แนวทางการปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ทำให้ทราบว่าหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสัมมาชีพและสัมมาปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ และใช้ปัจจัย 4 ที่เกิดจากธรรมชาตินั้นอย่างเห็นคุณค่า มากกว่ามูลค่า เข้าใจคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม โดยมีกรอบของไตรสิกขา และหลักภาวนา 4 เป็นตัวชี้วัดจากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับสิ่งเหล่านั้น อย่างมีสติ รักษาอินทรีย์ คุ้มครองอินทรีย์ให้เป็นไปด้วยดีไม่เกิดโทษ ซึ่งในหลักของพระพุทธศาสนานั้นล้วนเน้นหนักไปที่การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการครองตนอยู่บนทางแห่งความสุจริต และมีคุณธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นในจิตเพราะการฝึกอบรมจริยธรรม ความประพฤติที่ดีงามกับตนและคนอื่น ตลอดทั้งสัตว์ และปัญญา ที่รู้สึก รู้รอบ รู้ไกล รู้จักทุกข์ รู้จักวิธีออกจากทุกข์ ที่ผ่านกระบวนการของไตรสิกขา ตั้งแต่ระดับปุถุชนขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ ทางด้าน กายจิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวลได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนที่ดีงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

การจะดำรงความเป็นพระสงฆ์ที่เรียกว่าการครองตนให้อยู่ในสมณะสาธูป โดยเอาหลักของปาราชิก 4 มาเป็นกรอบของการครองตนที่สำคัญที่สุดประการแรก คือ การประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ตลอดชีวิต เพื่อคลายความกำหนัด มิใช่เพื่อความกำหนัด โดยละเว้นจากการเสพเมถุนธรรม ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อแรก ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการละเว้นจากการถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ แม้เพียงทรัพย์เท่ากับห้ามาสกขึ้นไป และทำตนเป็นคนเลี้ยวยาก ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสอง ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการพรากกายมนุษย์ หรือการฆ่าชีวิตของผู้อื่น ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสาม ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที และการกล่าวอวดอุตตริมนุสสธรรม โดยการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เป็นจริง ซึ่งเป็นปาราชิก คือสิกขาบทข้อสี่ ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ หากพระภิกษุสงฆ์รูปใดล่วงละเมิดก็จะขาดจากการเป็นพระสงฆ์ทันที

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่าหลัก ปาราชิก 4 และภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนานั้นมีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถดำเนินชีวิตลักษณะที่เป็นทั้งสมาธิและสมาปฏิบัติได้ เพื่อความสงบสุขของโลกและสังคมส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ และใช้ปัจจัย 4 ที่เกิดจากธรรมชาตินั้นอย่างเห็นคุณค่า มากกว่ามูลค่า เข้าใจคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม โดยมีกรอบของไตรสิกขา และหลักภาวนา 4 เป็นตัวชี้วัดจากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น อย่างมีสติ รักษาอินทรีย์ คัมภีร์อินทรีย์ให้เป็นไปด้วยดีไม่เกิดโทษ ซึ่งในหลักของพระพุทธศาสนานั้นล้วนเน้นหนักไปที่การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการครองตนอยู่บนทางแห่งความสุจริต และมีคุณธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นในจิตเพราะการฝึกอบรมจริยธรรมความประพฤติที่ติงามกับตนและคนอื่น ตลอดทั้งสัตว์ และปัญญา ที่รู้ลึก รู้รอบ รู้ไกล รู้จักทุกข์ รู้จักวิธีออกจากทุกข์ ที่ผ่านกระบวนการของไตรสิกขา ตั้งแต่ระดับปุถุชนขึ้นไป ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ให้มีทั้งความดี ความงาม และความรู้ทางด้าน กายจิตใจ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหมดได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนที่ตั้งงาม และสามารถเป็นแนวการปฏิบัติสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” มีข้อเสนอจากการวิจัยใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาในหัวข้อเรื่อง “การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” เพื่อให้รู้รูปแบบการครองตนตามหลักพระธรรมวินัยให้สอดคล้องกับสมณะสาธูป และ แนวทางในการครองตนตามแนวพระพุทธศาสนานั้น ยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นหลักการครองตนตามหลักวิถีใหม่ที่พระสงฆ์เราต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับในยุคปัจจุบัน การปรับตัวสู่ความปกติใหม่ของพระสงฆ์ ล้วนมีความสัมพันธ์และสำคัญต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมปัจจุบัน เพื่อให้มีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายกว้างมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความยั่งยืน และอยู่ในหลักของพระธรรมวินัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ต่อไป ดังนี้

- 1) ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องของการครองตนตามหลักพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาล กับปัจจุบัน
- 2) ควรศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมพระพุทธศาสนาในสังคมปัจจุบันบนฐานแนวคิดพระธรรมวินัย
- 3) ควรศึกษาวิเคราะห์การกระทำผิดโลกวัชระของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ ทองประเสริฐ, (2539). *พุทธศาสนากับสังคมและการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้น อ้อแกรมมีจำกัด.
- ธีรโชติ เกิดแก้ว. (2536). “การปรับตัวและการร่วมมือกันในสถานการณ์โควิด-19 ตามแนวพุทธศาสนา”. *วารสาร บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*.
- ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ. (2559). *พระไตรปิฎกวิเคราะห์ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 5. พิษณุโลก : บริษัทโฟกัส ปริ้น ตริง จำกัด.
- พระครูปลัดสุวัฒน สุวตมโน และพระปัญญาธรรมากร, (2563). “การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมในยุคโควิด 19”. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
- พระครูวรดิษฐ์ธรรมาภรณ์ และคณะ. “แนวทางการปรับตัวการบริโภคปัจจัย 4 ของพระสงฆ์เขตอำเภอเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”. *Journal of Modern Learning Development*.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.